

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО
ІНСТИТУТ МАГІСТРАТУРИ, АСПІРАНТУРИ, ДОКТОРАНТУРИ

Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень

Збірник наукових праць

ВИПУСК № 4(7)

УДК 001(06)
ББК 72.2
А 43

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО

ІНСТИТУТ МАГІСТРАТУРИ, АСПРАНТУРИ, ДОКТОРАНТУРИ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ
НАУКИ ТА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Збірник наукових праць

Випуск 4 (7)

Вінниця – 2015

© Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
© ТОВ фірма «Планета»

УДК 001(06)
ББК 72я5
А 43

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту магістратури, аспірантури, докторантури
Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського
(протокол № 3 від «19» листопада 2015 р.)

Редакційна колегія:

Руснак І.Є. – доктор філологічних наук, професор, проректор з наукової роботи;
Гуревич Р.С. – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, декан-директор ІМАД;
Акімова О.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки;
Денисик Г.І. – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри географії;
Заболотний В.Ф. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри фізики та методики викладання фізики;
Зінько Ю.А. – кандидат історичних наук, доцент, декан-директор Інституту історії, етнології і права;
Коломієць А.М. – доктор педагогічних наук, професор;
Матяш О.І. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри алгебри і методики навчання математики;
Костюкевич В.М. – доктор з фізичного виховання і спорту, завідувач кафедри теорії і методики фізичного виховання та спорту;
Слободинська Г.С. – доктор філологічних наук, професор;
Шахов В.І. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології.

Рецензенти:

Джеджула Олена Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор (Вінницький національний аграрний університет);
Іваницька Ніна Лаврентіївна – доктор філологічних наук, професор (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського);
Петрук Віра Андріївна – доктор педагогічних наук, професор (Вінницький національний технічний університет).

А 43 Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень : зб. наук. пр. – Вип. 4 (7) / редкол. : Р.С. Гуревич (голова) [та ін.]; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2015. – 465 с.

ISBN 978-966-2337-01-3

Статті збірника розкривають актуальні проблеми сучасної науки та навчального процесу в навчальних закладах різних типів і рівнів акредитації. Окреслюються шляхи розв'язування проблем науковцями та практиками. Буде корисним студентам, аспірантам, науковим і практичним працівникам, слухачам курсів післядипломної освіти.

Статті збірника подано в авторській редакції.

ISBN 978-966-2337-01-3

УДК 001(06)
ББК 72я5

© Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
© Автори статей
© ТОВ фірма «Планер»

УДК 930.2

В.С. Бобело
м. Вінниця, Україна

ГУМАНІТАРНЕ ПІЗНАННЯ В ІСТОРИЧНІЙ НАУЦІ

Постановка проблеми. Питання гуманітарного пізнання, його особливостей та відмінностей від пізнання природничо-наукового, знаходиться серед актуальних питань філософії науки. Суспільство відрізняється від природи наявністю діючого суб'єкта – людини. Тому наукове гуманітарне пізнання, в широкому сенсі розглядається як пізнання людини і суспільства та має як загальнонаукові закономірності, так і специфіку.

Гуманітарне пізнання – це завжди ціннісно-сміслове освоєння і відтворення людського буття. У самому широкому сенсі предмет соціального пізнання – сфера людської діяльності в її різноманітних формах.

Для історичної науки гуманітарне пізнання являється основою. Вона прагне зрозуміти взаємозв'язок і культурну значимість його явищ генетично, конкретно-історично: не тільки в їх «нинішньому вигляді», а й з'ясувати причини того, чому вони історично склалися саме так, а не інакше. Вирішальною ознакою в остаточному підсумку є те, що гуманітарне пізнання містить в собі закони, тобто висловлює закономірну повторюваність причинних зв'язків.

Аналіз попередніх досліджень. Загальні дані про категоріальний апарат соціальної філософії та зокрема про соціальне і гуманітарне пізнання, як окремі типи наукового пізнання висвітлюється в ряді загальних праць з соціальної філософії. Зокрема в курсі лекцій українських дослідників В. Андрущенка та М. Михальченка [1] та навчальному посібнику В. Тарана, В. Зотова та Н. Резанової [8]. Окремо слід відмітити глибоке висвітлення даних питань в колективній монографії українських авторів під загальною редакцією О. Пономарьова [7].

З загальнонаукової точки зору гуманітарне пізнання досліджується і в монографії російського доктора філософії, випускника КНУ імені Т.Г. Шевченка, В. Найдиша [5]. Також виключною науковістю відзначається висвітлення наукового пізнання в цілому і гуманітарного зокрема в праці російського іпшуківця В. Розіна [6].

Важливим є дослідження присвячені гуманітарному пізнанню в історичній науці. Зокрема, зв'язок між гуманітарним пізнанням і допоміжними історичними дисциплінами (власне з герменевтикою) всебічно висвітлено в праці В. Кузнецова «Герменевтика і гуманітарне пізнання» [4].

В праці Йоганна Густава Дройзена «Історика. Лекції про енциклопедії та методології історії» опрацьовано методологічні аспекти філософії історії та взаємозв'язок історичної науки і різних типів пізнання [3].

Актуальним проблемам соціогуманітаристики першого десятиліття ХХІ століття присвячено працю Еви Доманської «Історія та сучасна гуманітаристика: дослідження з теорії знання про минуле». Зокрема автор вказує на зміну значення гуманітарного пізнання для соціо-гуманітарних дисциплін (в тому числі й історії) [2].

Мета статті полягає в тому, щоб проаналізувати на основі опрацювання доступних матеріалів сутність гуманітарного пізнання в історичній науці.

Виклад основного матеріалу. Пізнання являє собою один з видів діяльності людини як розумної істоти. Як і всяка діяльність, пізнання передбачає можливість визначення суб'єкта і об'єкта. Якщо зрозуміти розум як здатність ставити цілі і вибирати засоби їх досягнення, то пізнання повинно розумітися як прагнення до певної мети – знання, що має відповідати об'єкту. При цьому очевидно, що необхідно припустити різні типи пізнання відповідно до об'єктів.

Об'єктом гуманітарного пізнання є індивід, точніше, його духовний, внутрішній світ, і пов'язані з ним світ людських взаємин і світ духовної культури суспільства. Отже, у найзагальнішому вигляді гуманітарне пізнання передбачає досягнення знання про закони існування та діяльності людей що диктуються не природними, а суспільними чинниками.

Історична наука, являючись частиною гуманітарних наук, також звертається до гуманітарного пізнання. Дослідник-історик предметом своїх студій має сферу людського – суспільного чи індивідуального – буття і використовує відповідні методи.

Історичне мислення – валива складова філософського освоєння світу. Воно збагачує його конкретністю, повертає до дійсності тоді, коли філософська спекуляція відривається від життя і летить на крилах фантазії в невідомі простори історії. Майже всі видатні соціальні філософи були водночас і видатними істориками. Справедливим є і зворотне твердження: практично всі видатні історики піднімалися до філософського узагальнення результатів гуманітарного пізнання, доводили його до рівня закономірності [1, с. 336].

Якщо представник суспільних наук – історик, соціолог, філософ – звертається до фактів, законів, залежностей суспільно-історичного процесу, результатом його досліджень є соціальне знання. Якщо ж він розглядає світ людини, цілі і мотиви діяльності, його духовні цінності, особистісне сприйняття світу, його науковим результатом виступає гуманітарне знання. Коли історик враховує суспільні тенденції в поступальному розвитку людства, він функціонує як суспільствознавець, а коли він вивчає індивідуально-особистісні фактори, він діє як гуманітарій. Таким чином, соціальне і гуманітарне знання взаємопроникаючі. Немає суспільства без людини. Але немає і людини без суспільства. Безлюдна історія виглядала б дивною. Але без вивчення закономірних процесів, без пояснення історичного розвитку вона не була б наукою.

Нині історичне мислення постає як важлива складова соціально-філософського освоєння дійсності. Принцип історизму – один з найважливіших у науковій методології.

Методологічні основи будь-якої форми пізнання визначають цілі і рамки пошуку, спосіб постановки та вирішення поставлених задач, а також критерії оцінки адекватності та повноти отриманих результатів. На відміну від природознавства, що має справу з незалежними від людини феноменами природного середовища, гуманітарні науки, в тому числі й історія, орієнтовані на сферу духу, в якій здійснюється функціонування культури. Гуманітарій має справу не з об'єктивними реаліями, а з їх інтерпретаціями у свідомості інших людей. Його робота представляє собою «інтерпретацію другого порядку», спрямовану на виявлення факторів, що визначили характер первинних інтерпретацій. Матеріал, з яким безпосередньо працює гуманітарій, – це зовнішні вираження духовного процесу, здійснені у формі повідомлень переданих різними учасниками соціальних комунікацій. Репліки співрозмовника, життєпис реальної чи вигаданої особи, текст історичної хроніки і навіть наукова стаття або книга – все це може розглядатися як види повідомлень.

Коли, історика цікавить зміст повідомлення і мотиви, що його породили, а не формальна структура тексту, його дослідницький інтерес виявляється пов'язаним з інтерпретацією «другого порядку». Тому термін «гуманітарне пізнання» (у його строгому сенсі) вільно можемо відносити до історичної науки.

Розмежувальну лінію де закінчується історичне пізнання і починається філософське, провести надзвичайно важко. Обидва типи пізнання згуртовуються в межах гуманітарного пізнання. Існує навіть особливий напрям досліджень, що охоплює весь спектр взаємопроникаючих ліній та сюжетів філософсько-історичного пізнання – історіософія. Першими історіософами були Геродот і Платон, Фукидід та Арістотель, Плутарх і Тацит, Цицерон та Августин Блаженний [1, с. 337].

В гуманітарному пізнанні особливе значення набуває герменевтичний (герменевтика – тлумачення) метод, спрямований на забезпечення однакової інтерпретації переданих і одержуваних людьми істориками даних. Герменевтика покликана забезпечити узгодження розрізнених точок зору безлічі учасників комунікативного процесу, звівши їх в цілісну систему. Однак застосування даного методу стикається з утрудненням, відомим як «герменевтична коло», який виникає з методологічного вимоги «розуміти ціле на підставі окремого, а окреме на підставі цілого». Іншими словами, розуміння загальнокультурного сенсу визначається розумінням приватних форм його виразності, розуміння яких, в свою чергу, залежить від уявлень про характер всієї культури в цілому. Зазвичай специфіку гуманітарного пізнання вбачають у використанні герменевтичних прийомів дослідження. Гуманітарне пізнання історії принципово діалогічне [8, с. 28]. Пізнавальний інтерес історика направлений не лише і не стільки на людину, як на предмети і явища реальності, що існують поза нею і окремо від неї.

Представники наук про природу, стикаючись з невідомим феноменом, що не перед не бачуть в ньому наявність якогось самостійного сенсу. Історик, що вивчає якийсь текст чи інший культурний об'єкт, виходить з того, що в ньому міститься сенс, закладений іншою людиною. Цей сенс має не суто індивідуальний характер, а представляє приватну форму вираження соціокультурної системи цінностей. Процес розуміння являє собою багатоступінчастий перехід від цілого до частини і від частини до цілого. Перехід, реально виявляється у висуванні гіпотез про передбачуваний сенс, формулюванні питань, що дозволяють перевірити справедливість гіпотез, оцінці коректності та адекватності одержуваних відповідей і т.д. Підсумком, таким чином, є створення якогось спільного для всіх учасників комунікації сенсу.

Всі гуманітарні дисципліни, незважаючи на безліч специфічних відмінностей, так чи інакше пов'язані з виявленням і аналізом подібних смислів. У цьому сенсі різні розділи природознавства більшою мірою ізольовані один від одного. У гуманітарній же сфері взаємозумовленість різних її розділів виявляється максимальним чином. Звернувшись, наприклад, до філософії, як однієї з найбільш типових гуманітарних дисциплін, ми побачимо, що вся вона являє собою діалог авторів, як сучасників, так і тих, які розділені сотнями і тисячами минулих років. Тому розуміння будь-якої власне гуманітарної дисципліни не буде повним, якщо обмежитися вивченням поглядів окремого автора поза зв'язком його ідей з концепціями опонентів і послідовників. Зміст кожної з гуманітарних наук виявляється і розкривається лише в міру її входження до загального фонду людської культури. Ось чому однією з методологічних особливостей гуманітарного пізнання є широке застосування засобів системно-історичного аналізу.

Системно-історичний підхід дозволяє продемонструвати єдність і цілісність самосвідомості людської культури. Звичайно, можна, скажімо, обговорювати історичні погляди Грушевського або Барановича поза їх зв'язками один з одним. Тоді увага дослідника буде звернена на особливості якогось приватного особливого підходу до вирішення проблеми. Але загальний характер самої проблеми залишиться невиявленим. Системно-історичний підхід дозволяє зрозуміти, що від Грушевського через Барановича і інших представників Київської школи Грушевського, до пошуків сучасних авторів – простягається єдиний ланцюг інтелектуальних зусиль. Виділення загальної проблеми перетворює розрізнені концепції та програми в послідовні фази загального процесу розвитку культурної свідомості людства.

Історичне мислення це важливий чинник соціальної активності, виховання патріотизму, консолідації народних мас, інтеграції та мобілізації їх на вирішення певних соціальних завдань. Вивчення історії, включення історичного мислення в процес гуманітарного пізнання є умовою ефективної участі людини у суспільному житті.

Навіть питання цивілізації і цивілізованості має просторово-часовий вимір, тобто історичний характер. І зміст загальноцивілізаційних засад розвитку людства підлягає історичному виміру [1, с. 358], отже підлягає гуманітарному пізнанню історичної науки.

В рамках гуманітарного пізнання історії ми можемо розглядати і історичні закони. Залежність результатів їх дії від свідомості й волі дійових осіб історичного процесу призводить до того, що ці закони намічають лише загальну тенденцію щодо розвитку соціальних процесів у певному напрямку або ймовірний вектор суспільного розвитку [8, с. 28].

Незважаючи на відмінності між пізнанням гуманітарним і природничим останнім часом серед ряду гуманітарних наук, зокрема історії, психології, і філології можна виявити тенденції, що обумовили їх методологічне зближення з науками про природу.

Інтерес до особистості неминуче пов'язаний з дослідженням форм прояву її духовного життя. Мотиви тих чи інших форм людської поведінки, спрямованість (інтенціональність) свідомості, конкретний людський інтерес – подібні теми все більше визначають засоби і способи теоретичного дослідження в цій області. І такі традиційні форми філософського пошуку як герменевтика і феноменологія нині знаходять новий сенс, занурюючись в реальні контексти аналізу духовного життя конкретних людей.

Одночасно спостерігається певна трансформація розуміння людськості під впливом екологічних криз, масових міграцій, терактів та геноцидів радикально змінюється [2, с. 16].

Реконфігурація в теорії соціогуманітаристики, пов'язана зі зміною перспективи опису історичних явищ з «вертикальної» на «горизонтальну», веде до зростаючого акцентування

зв'язків між людьми, речами та середовищем («онтології зв'язків людей та не людей») [2, с. 171].

Висновки. Наукове пізнання – це дослідження, характерне своїми особливими цілями й завданнями, методами отримання і перевірки нових знань. Воно покликане прокладати шлях практиці, надавати теоретичні основи для вирішення практичних проблем. Рушійною силою пізнання є практика, вона дає науці фактичний матеріал, який потребує теоретичного осмислення та обґрунтування, що створює надійну основу розуміння сутності явищ об'єктивної дійсності.

Гуманітарне пізнання є органічною частиною загальнонаукового пізнання і абсолютно логічно складає значну частину досліджень історичної науки. Можна констатувати, що в сучасній історичній науці виразно намічається зрушення у бік гуманітаризації пізнання, орієнтування не на абстрактні схеми «сутності людини», а на реальні форми, в яких дійсно проявляється духовний світ людей, що завжди виступає головною темою гуманітарного пізнання на всіх стадіях його існування.

Наслідком гуманітарного пізнання в історичній науці є гуманітарне знання. Історична наука, як частина гуманітарних наук, дає соціальне і гуманітарне знання, допомагає людині осмислити саму себе, знайти «людський вимір» природних і соціальних процесів. Вона сприяє формуванню способу мислення і дії людини, яка знає суспільство і розуміє інших людей, що вміють жити в сучасному світі з його різноманіттям культур і способів життя, що переборює власний егоїзм, що усвідомлює наслідки своєї діяльності.

Література:

1. Андрущенко В.П., Михальченко М.Л. Сучасна соціальна філософія: Курс лекцій. Видання друге, виправлене й доповнене. – К.: Генеза, 1996. – 370 с.
2. Доманська Е. Історія та сучасна гуманітаристика: дослідження з теорії знання про минуле / Е. Доманська. – К.: Ніка-Центр, 2012. – 264 с.
3. Дройзен Йоганн Густав. Введение истории в ранг науки / И. Г. Дройзен // Историка. Лекции об энциклопедии и методологии истории; пер. с нем. И. Г. Федорова. – СПб.: Изд-во «Владимир Даль», 2004. – с. 526-548.
4. Кузнецов В.Г. Герменевтика и гуманитарное познание / В. Кузнецов. – М.: Издательство МГУ, 1991. – 192 с.
5. Найдыш В.М. Ценности познания и гуманизация науки / В. Найдыш. – М.: изд-во РУДН, 1992. – 240 с.
6. Розин В.М. Типы и дискурсы научного мышления / В. Розин. – М.: Либроком, 2012. – 250 с.
7. Соціальне пізнання: монографія / В. М. Бабаєв, О. С. Пономарьов, С. М. Пазиніч, С. О. Зав'язний; за заг. ред. О. С. Пономарьова; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ, 2014. – 320 с.
8. Таран В. О., Зотов В. М., Резанова Н. О. Соціальна філософія: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 272 с.

В статті на основі аналізу доступного кола матеріалів розглядається гносеологічна та теоретико-методологічна специфіка гуманітарного пізнання в історичній науці.

Ключові слова: історична наука, гуманітарні науки, пізнання, гуманітарне пізнання, герменевтика.

В статье на основе анализа доступного круга материалов рассматривается гносеологическая и теоретико-методологическая специфика гуманитарного познания в исторической науке.

Ключевые слова: историческая наука, гуманитарные науки, познание, гуманитарное познание, герменевтика.

The article on the basis of analysis of the available range of materials deals with epistemological (gnosiological) and theoretical and methodological specificity of humanitarian cognition in history.

Keywords: historical science, humanitarian sciences, knowledge, humanitarian knowledge, hermeneutics.

РОЗДІЛ II АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК

Авраменко М.М. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ МІСЦЕВИМ РОЗВИТКОМ ЯК РЕАЛІЗАЦІЯ НОВОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ.....	189
Адамчук В.В. ХАРАКТЕРИСТИКА І ЗМІСТ ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ КВАЛІФІКОВАНИХ БАГАТОБОРЦІВ ПРОТЯГОМ ПІДГОТОВЧОГО ПЕРІОДУ ПЕРШОГО МАКРОЦИКЛУ.....	191
Анвар Ю.В. ТЕСТУВАННЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	196
Андрущак М.В. ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ІКТ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	199
Барасій М.В. МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНА КУЛЬТУРА В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ.....	202
Бобело В.С. ГУМАНІТАРНЕ ПІЗНАННЯ В ІСТОРИЧНІЙ НАУЦІ.....	206
Бойчук В.М. ПЕДАГОГІЧНИЙ ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ НА УРОКАХ «ТЕХНОЛОГІЇ».....	210
Буравська Я.О. ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	218
Бурківська А.Г. ЗВ'ЯЗОК ТЕОРІЇ З ПРАКТИКОЮ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ ПЕДАГОГІЧНИХ УЧИЛИЩ ЗАСОБАМИ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	222
Гаврилюк О.А. ПЕДАГОГІЧНІ ПРИЙОМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ХУДОЖНЬО- ТВОРЧИХ ЗАХОДІВ СТУДЕНТАМИ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ.....	225
Гіренко М.А. ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОПІЗНАВАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	228
Гладун О.В. ПІДЛІТОК З НИЗЬКИМ СТАТУСОМ І АУТСАЙДЕР: ДЕЯКІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЯВИЩ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ У ІЄРАРХІЇ УЧНІВСЬКОГО КОЛЕКТИВУ.....	231
Гнатенко Л.Т. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	235
Гонтарук К.В. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	239
Гуцол Л.М. СТУДЕНТСТВО ЯК СУБ'ЄКТ ДОЗВІЛЛЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	242
Глуханюк Д.В. ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНЯМИ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ.....	245
Джурицька А.П. ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	249

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ НАУКИ ТА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Збірник наукових праць

Випуск 4 (7)

УДК 001(06)

ББК 72я5

А 43

Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень : зб. наук. пр. – Вип. 4 (7) / редкол. : Р.С. Гуревич (голова) [та ін.]; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2015. – 465 с.

Відповідальний за випуск

Л.С. Шевченко

Оригінал-макет

В.П. Король

Технічний редактор

Т.Ц. Король

Дизайн обкладинки

Д.М. Луп'як

Підписано до друку 21 листопада 2015 р.

Формат 60x84/8.

Папір офсетний. Друк різнографічний.

Гарнітура Times New Roman. Ум. др. арк. 21,2

Наклад примірників 130

Видавець і виготівник ТОВ «Фірма «Планер»

Реєстраційне свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців серія ДК №3506 від 25.06.2009 р.

21050, м. Вінниця, вул. Визволення, 2

Тел.: (0432) 52-08-64; 52-08-65

<http://www.planer.com.ua> E-mail: sale@planer.com.ua